

Nr 37.

Ankom till riksdagens kansli den 23 maj 1944 kl. 5 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående upphävande av 9 § lagen den 7 maj 1918 (nr 294) om särskilda tingsammansåttråden för handläggning av vissa mål och årenden.

Genom en den 18 februari 1944 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 102, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade

Förslag

till

Lag

angående upphävande av 9 § lagen den 7 maj 1918 (nr 294) om särskilda tingsammansåttråden för handläggning av vissa mål och årenden.

Härigenom förordnas, att 9 § lagen den 7 maj 1918 om särskilda tingsammansåttråden för handläggning av vissa mål och årenden skall upphöra att gälla med utgången av juni 1944.

Enligt 1 § lagen den 7 maj 1918 (nr 294) om särskilda tingsammansåttråden för handläggning av vissa mål och årenden, den s. k. tremanstingslagen, skall i tingslag, där Kungl. Maj:t med hänsyn till ortsförhållandena så prövar nödigt, häradsrätten under eller mellan de lagtima tingen, dock ej å eller i omedelbart samband med allmän rättegångsdag, hålla sammantråde för handläggning av vissa i paragrafen närmare angivna mål och årenden. Vid sådant sammantråde är häradsrätten domför, ändå att ej flera än tre av nämnden äro i rätten närvarande.

I 9 § stadgas, att domare och nämndemän skola för inställelse vid sammantråde, som avses i lagen, åtnjuta ersättning enligt gällande resereglemente, dock att ersättning ej må utgå till flera än fyra nämndemän för varje sammantråde och att dagtraktamente ej må beräknas.

I 21 kap. 12 § *lagen den 18 juni 1926 (nr 326) om delning av jord å landet* stadgas, att ägodelningsdomare och ägodelningsnämndemän skola för resa till och från det ställe, där ägodelningsrätten sammanträder, så ock för uppehållet vid rätten njuta ersättning enligt gällande resereglemente i den mån ej i paragrafen annat stadgas. Ersättningen skall gäldas till ägodelningsdomaren av allmänna medel och till ägodelningsnämndemännen av sakägarna. Tillika stadgas, att om sammanträde med ägodelningsrätt hålles å lagtima ting eller sammanträde med tremansnämnd och häradsrättens ordförande även är ägodelningsdomare eller i häradsrätten tjänstgörande nämndeman tillika är ägodelningsnämndeman, ersättning till dem ej skall utgå.

Enligt 49 § *domsagostadgan den 11 juni 1943 (nr 290)* äger, då sammanträde med häradsrätt eller ägodelningsrätt eller särskild förrättning hålles å annan plats än den där domarkansliet är beläget, härads hövdingen eller den som eljest tjänstgör såsom ordförande åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning enligt bestämmelserna i allmänna resereglementet.

I fråga om nämndemans rätt till gottgörelse för andra sammanträden än tremansting som avses i 1918 års lag gäller för närvarande enligt *kungörelsen den 21 maj 1931 (nr 161) angående reseersättning till nämndemän* jämte vissa andra i administrativ ordning utfärdade författningar, att resekostnadsersättning i regel utgår av statsmedel enligt allmänna resereglementet. Endast för vissa fall har nämndeman därutöver rätt till traktamentsersättning av allmänna medel.

Genom en den 4 februari 1944 dagtecknad proposition, nr 27, vilken hänvisats till behandling av statsutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att till Häradsrätterna: Reseersättningar till nämndemän för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 635 000 kronor. Förslaget innebär att traktamentsersättning enligt traktamentsklassen E i allmänna resereglementet skall från och med nämnda budgetår utgå till nämndeman för inställelse vid alla tingssammanträden.

Sedan statsutskottet i utlåtande nr 107 i anledning av sistnämnda proposition och två i ämnet väckta motioner hemställt om bifall till Kungl. Maj:ts förslag med den jämkning däri, att 17 § 1 mom. allmänna resereglementet icke skall vinna tillämpning vid bedömande av nämndemans rätt till dagtraktamente, har riksdagen den 3 maj 1944 bifallit utskottets hemställan.

I nu förevarande proposition anför *föredragande departementschefen, statsrådet Bergquist*, följande:

»Enligt det förslag, som Kungl. Maj:t förut denna dag efter min hemställan beslutat förelägga riksdagen, skall med nästa budgetårs början nämndeman för inställelse vid tingssammanträde tillerkännas rätt till traktamentsersättning av statsmedel i samma utsträckning som nu gäller beträffande resekostnadsersättning. I enlighet härmed torde de i 9 § av 1918 års lag intagna bestämmelserna om att nämndeman vid tremansting skall äga rätt till rese-

ersättning men icke traktamentsersättning böra upphävas. Frågan om nämndemäns rätt till gottgörelse i sådana fall kommer härefter att regleras genom de allmänna bestämmelser om resekostnads- och traktamentsersättning till nämndeman som givas i administrativ ordning. Jämväl bestämmelserna i nämnda lagrum om ersättning till domare vid tremansting torde böra utgå ur lagen, då allmänna regler om domares rätt till resekostnads- och traktamentsersättning numera upptagits i domsagostadgan. Lagrummet bör sålunda i sin helhet upphävas.

Såsom jag förut nämnt förekomma i 21 kap. 12 § jorddelningslagen vissa stadganden om ägodelningsdomares och ägodelningsnämndemäns rätt till gottgörelse för ägodelningsrätts sammanträden. Någon ändring av dessa regler torde icke vara påkallad i detta sammanhang. Jag vill framhålla, att då i lagrummet stadgas, att ersättning i vissa fall icke skall utgå om ägodelningsrättens sammanträde hålles å lagtima ting eller sammanträde med tremansnämnd, detta allenast innebär, att någon ersättning jämlikt nu berörda lagrum ej utgår i sådana fall. För tingssammanträdet skall däremot enligt de föreslagna nya grunderna ersättning alltid utgå jämlikt allmänna resereglementet.»

Lagrådet har lämnat det upprättade lagförslaget utan erinran.

Utskottet har vid sin granskning av det genom propositionen framlagda lagförslaget icke funnit anledning till erinran mot detsamma och får alltså hemställa,

Utskottet.

att förevarande proposition, nr 102, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 23 maj 1944.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit
från första kammaren: herrar *Schlyter*, *Wagnsson*, *Westman*, *Ahlkvist*, *Krügel*, *Silje-ström*, *Knut Petersson** och *Ragnar Bergh*;

från andra kammaren: herrar *Lindqvist*, *Gezelius*, *Hedlund* i Östersund, *Werner**, *Berg*, *Björling* och *Lindberg* samt fru *Gustafson*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.